

Liikkuva koulu vahvistanut koulujen edellytyksiä liikkumisen lisäämisessä

Liikkuva koulu -ohjelman kärkihankekaudella (2015—2018) on pystytty muuttamaan koulujen toimintakulttuuria ja koulupäivien rakennetta liikkumista ja istumisen vähentämistä suosiviksi. Sen sijaan ohjelmalla ei ole lisätty suuressa määrin lasten ja nuorten reipasta liikuntaa, toteaa juuri julkaistu ulkoinen arviointi Liikkuva koulu -ohjelman kärkihankekaudesta.

Lasten ja nuorten riittämätön liikkuminen on suuri yhteiskunnallinen haaste. Vastauksena haasteeseen käynnistettiin vuonna 2010 Liikkuva koulu -ohjelma, josta tuli myöhemmin yksi Juha Sipilän hallituksen kärkihankkeista. Vuoden 2018 lopussa ohjelmassa oli mukana 93 % kunnista (289 kuntaa) ja 90 % peruskouluista (2 139 koulua) oli rekisteröitynyt Liikkuvaksi kouluksi.

Liikkuva koulu -ohjelman saama kärkihankestatus ja sen mukanaan tuoma poliittinen painoarvo sekä resurssit ovat olleet poikkeuksellisia liikuntasektorilla. Valtion ja kuntien laskennallinen kokonaisrahoitus Liikkuvalla koululla oli kärkihankekautena yhteensä noin 40,9 miljoonaa euroa. Rahoituksen keskeiset käyttökohteet näyttävät olleen liikuntaväline- ja kalustehankinnat sekä henkilöstön palkat ja palkkiot.

Liikkuva koulu -ohjelman kärkihankekauden merkittävin saavutus on perusopetuksen koulujen edellytysten vahvistaminen kouluaihana tapahtuvan liikkumisen lisäämisessä. Jo ohjelman pilottivaiheessa lanseeratut toimintamuodot, kuten koulupäivän rakenteen muokkaaminen, peli- ja välinehankinnat sekä oppilaiden kouluttaminen välituntiliikuttajiksi ja -leikittäjiksi, ovat arvioinnin perusteella juurtuneet ainakin aktiivisimpiin kouluihin. Ohjelma on onnistunut myös kasvattamaan tietoisuutta lasten ja nuorten liikunnan merkityksestä.

Tutkimustulosten perusteella ei voida kuitenkaan todentaa, että kärkihankekauden aikana olisi lisätty suuressa määrin lasten ja nuorten reipasta liikuntaa. Verkostomaisesti, alhaalta ylös -toimintaperiaatteella ja koulujen toimintaympäristössä toteutetulla lyhyen aikavälin ohjelmalla liikunnan merkittävä lisääminen ei näytä mahdolliselta. Ohjelman haasteena ovat olleet myös yläkoulujen liikunnallistaminen sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten liikkumisen edistäminen.

Liikkuva koulu -ohjelma on päättynyt nykymuodossaan keväällä 2019. Vielä pystytään arvioimaan, miten ohjelman toiminnot jatkuvat kunnissa. Kuitenkin jo nyt tiedetään, että osa ohjelmassa mukana olleista suurista kunnista on päättänyt rahoittaa Liikkuvan koulun toimintoja jatkossa omista resursseistaan.

Arviointi suosittaa mm. jatkamaan ja vahvistamaan liikunta- ja koulutussektoreiden poikkihallinnollista yhteistyötä lasten ja nuorten liikkumisen edistämiseksi niin valtionhallinnon kuin kuntien tasolla. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää vähän liikkuvien, erityisryhmien ja yläkoululaisten koulupäivän aikaisen liikkumisen edistämiseen. Jatkuvuuden varmistamiseksi Liikkuva koulu -toiminta tarvitsee jatkossakin sekä valtakunnallisen että paikallisen tason toimenpiteitä ja koordinoitua.

Liikkuva koulu -ohjelman kärkihankekauden 2015—2018 ulkoinen arviointi

Valtion liikuntaneuvoston tehtävänä on arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia liikuntaan liittyen. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) toteutti liikuntaneuvostolle Liikkuva koulu -ohjelman kärkihankekauden 2015—2018 ulkoisen arvioinnin, joka julkaistaan 25.4.2019 klo 12.00–14.30, Säätytalo, Helsinki. Arvioinnista vastasivat Kati Isoaho ja Anna-Mari Summanen (Karvi). Arviointi on luettavissa sähköisesti 25.4. klo 9.00 alkaen osoitteesta www.liikuntaneuvosto.fi/julkaisut. Toimitukset saavat halutessaan aineiston embargona tutustuttavakseen jo keskiviikkona 24.4.

Lisätietoa:

Minttu Korsberg (aineistotilaukset ja median akkreditointi)
pääsihteeri, valtion liikuntaneuvosto
minttu.korsberg@minedu.fi / puh. 0295 330 018

Kati Isoaho
Arvioinnin projektipäällikkö, Karvi
kati.isoaho@karvi.fi / puh. 0295 335 519